

ROZDZIAŁ I. Ludność Płocka

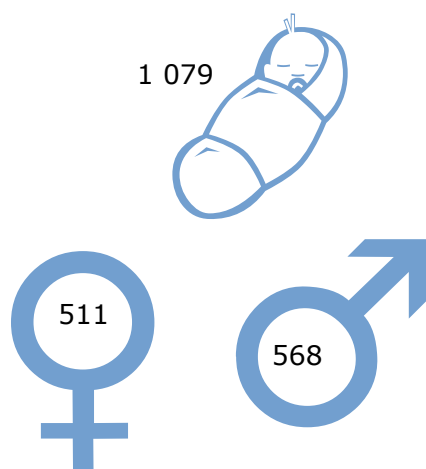

Podstawową wartością, która charakteryzuje jednostkę samorządu terytorialnego i obrazuje jej wielkość, jest liczba ludności. Liczbę ludności kształtują przede wszystkim dwie zmienne: przyrost naturalny i migracje. Zmienne te mają również swoje determinanty, będące przedmiotem badań demografów.

Ponieważ GUS nie opublikował jeszcze pełnych danych demograficznych za 2019 r., w niektórych przypadkach posłużono się dostępnymi danymi za rok 2018.

Zgodnie z przyjętą przez GUS klasyfikacją, Płock należy do grupy miast dużych. Pod względem **liczby mieszkańców**, wynoszącej na koniec 2019 r. 119 425 osób, miasto zajmowało wśród 66 miast na prawach powiatów 30. miejsce w kraju – za Gorzowem Wielkopolskim, a przed Dąbrową Górniczą. Wskaźnik gęstości zaludnienia dla całego miasta wynosił 1 356 osób na 1 km².

Ilustracja 1.1: Urodzenia żywe w 2019 r.

W 2019 r. urodziło się 1 079 płocczan, a zmarło 1 327, co przełożyło się na ujemny **przyrost naturalny**, który wyniósł -248. Innym obserwowanym także w Płocku zjawiskiem jest przesunięcie najwyższej płodności kobiet z grupy wieku 20–24 lata do starszych grup wieku: 25–29, 30–34 i 35–39 lat.

Wśród nowo narodzonych w 2019 r. płocczan najczęściej nadawanymi imionami męskimi były: Antoni, Aleksander, Szymon, Jan, Franciszek, Jakub. Natomiast najpopularniejsze imiona żeńskie to: Zuzanna, Lena, Zofia, Julia, Alicja, Maja. Imiona nietypowe odnotowane w Urzędzie Stanu Cywilnego w Płocku, takie jak: Salome, Emma, Colin, Marsel, Cataleya, Anand, Zoya, były zazwyczaj nadawane dzieciom obywateli innych państw. Na podstawie art. 59 ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego* osoba zgłaszająca urodzenie składa oświadczenie o wyborze nie więcej niż dwóch imion dla dziecka. Wybrane imię lub

Źródło: GUS, Baza Demografia

imiona nie mogą być zamieszczone w akcie urodzenia w formie zdrobniającej oraz nie mogą mieć charakteru ośmieszającego lub nieprzyzwoitego. Niezależnie od obywatelstwa i narodowości rodziców dziecka wybrane imię lub imiona mogą być imionami obcymi. Można wybrać imię, które nie wskazuje na płeć dziecka, ale w powszechnym znaczeniu jest przypisane do danej płci.

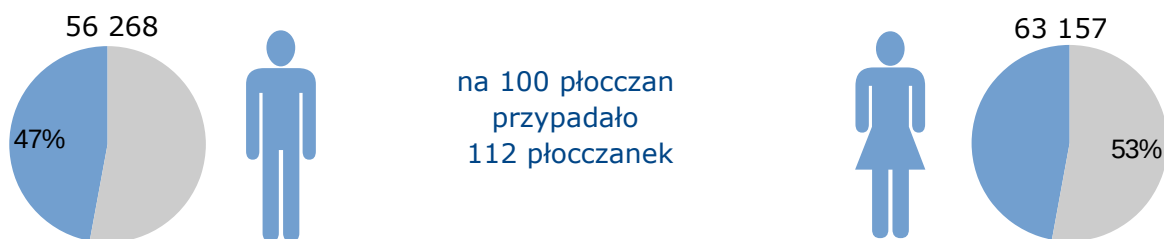
W Płocku widoczne jest, odnotowywane w Polsce, zjawisko nadumieralności mężczyzn, które występuje już wśród chłopców. W 2018 r. **wiek środkowy** zmarłych mężczyzn wyniósł 71,2 lat i był o blisko 9 lat niższy od wieku środkowego kobiet, który wyniósł 80,0 lat. Podobnie jak w Polsce, główną przyczyną zgonów są choroby układu krążenia i coraz częściej choroby nowotworowe. Każda z tych dwóch przyczyn stanowi ok. 30% wszystkich zgonów.

Według danych GUS od początku lat 90-tych następuje poprawa **długości trwania życia** Polaków. Nadal jednak utrzymuje się duża różnica między trwaniem życia mężczyzn i kobiet. W 2018 r. przeciętne trwanie życia w miastach podregionu płockiego wynosiło dla mężczyzn

72,2 lat, a dla kobiet – 80,7 lat. Wyraźnie zaznacza się również dysproporcja pomiędzy liczbą mężczyzn a liczbą kobiet. Udział kobiet w ogólnej liczbie ludności jest nieznacznie niższy od 50% w grupach wiekowych poniżej 35 lat (z wyjątkiem grupy 20-24 lata), a w grupie wiekowej 70 lat i więcej wynosi ponad 60%.

Z każdym rokiem ludność Płocka nieznacznie starzeje się. **Statystyczny mieszkaniec** miasta miał w 2018 r. 42,5 lat, przy czym przeciętny wiek pań był o ponad 4 lata wyższy od przeciętnego wieku panów. Statystyczny płocczanin był w 2018 r. starszy zarówno od mieszkańca Radomia (41,9 lat) i Warszawy (41,5 lat), jak i Ostrołęki (40,9 lat) oraz Siedlec (39,6 lat).

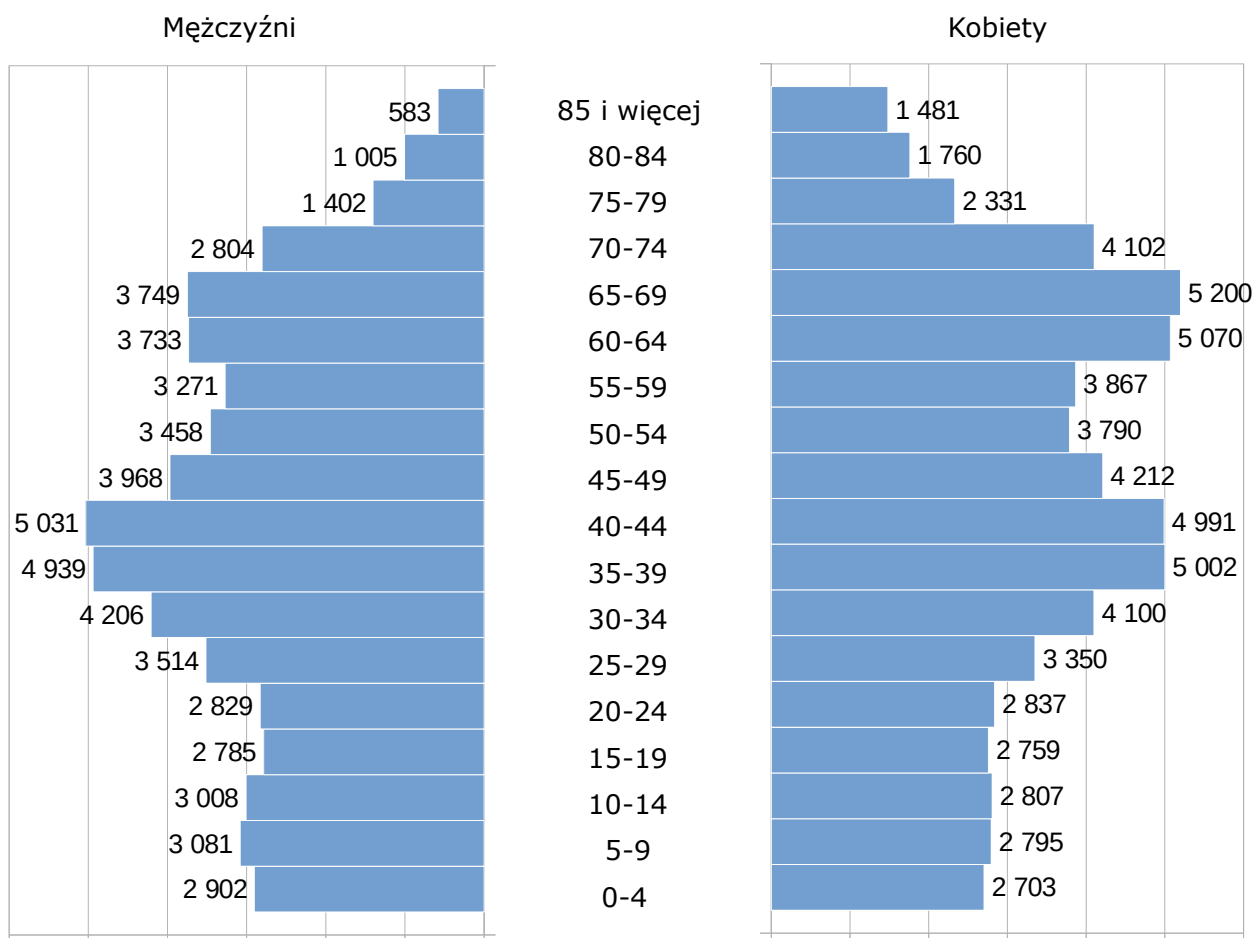
Ilustracja 1.2: Ludność według płci w 2019 r.

Źródło: GUS, Baza Demografia

Proces starzenia się ludności jest wynikiem zmniejszania się udziału roczników młodszych i zwiększania się udziału roczników starszych. Udział dzieci i młodzieży (0-17 lat) w ogólnej liczbie ludności Płocka w końcu 2019 r. wyniósł 17,3%.

Wykres 1.1: Ludność według płci i grup wieku w 2019 r.

Źródło: GUS, Baza Demografia

Przyjmując przedziały 10-letnie, najbardziej liczne są roczniki w przedziale wiekowym 30–39 lat, 40–49 lat i stanowią około 15% ludności Płocka. Najmniej liczne (poza przedziałami powyżej 70 lat) są roczniki w wieku 0–9 lat oraz 10–19 lat – każdy z nich stanowi poniżej 10% ogółu ludności Płocka.

Tabela 1.1: Stan i struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w 2019 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Ludność w wieku		
		przedprodukcyjnym (0-17 lat)	produkcyjnym (mężczyźni 18-64 lata, kobiety 18-59 lat)	poprodukcyjnym
Ogółem	119 425	20 633	69 305	29 487
Mężczyźni	56 268	10 678	36 047	9 543
Kobiety	63 157	9 955	33 258	19 944

Źródło: GUS, Baza Demografia

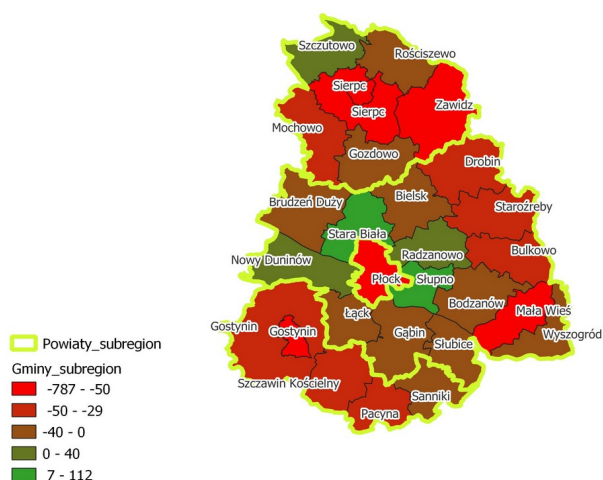
Podobnie jak w całej Polsce mamy do czynienia z procesem starzenia się zasobów siły roboczej spowodowanym zwiększającą się liczbą osób w wieku niemobilnym, tj. powyżej 44 roku życia. Struktura ludności z uwzględnieniem ekonomicznych grup wieku na przestrzeni lat pokazuje malejący odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i systematycznie rosnący w wieku poprodukcyjnym. Zwiększanie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym wskazuje, że co raz większe znaczenie dla miasta mają dochody tej grupy mieszkańców.

Tabela 1.2: Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały w 2019 r.

Wyszczególnienie	Wewnętrzne		Zagraniczne		Saldo migracji		
	napływ	odpływ	imigracja	emigracja	wewnętrznych	zagranicznych	ogólne
Ogółem	1 007	1 426	18	1	-419	17	-402
Mężczyźni	431	686	7	1	-255	6	-249
Kobiety	576	740	11	0	-164	11	-153

Źródło: GUS, Baza Demografia

Ilustracja 1.3: Saldo migracji w 2019 r. w subregionie płockim

Źródło: Wydział Rozwoju i Polityki Gospodarczej Miasta Urzędu Miasta Płocka, opracowanie własne

Istotnym zjawiskiem mającym wpływ na stan zaludnienia w Płocku są **migracje**. Zjawisko migracji wiąże się ze zmianą miejsca zamieszkania. W 2019 r. zameldowało się w Płocku na pobyt stały 1 025 osób, w tym 18 z zagranicy, a wymeldowało się 1 426 osób, w tym 1 za granicę. Ogólne saldo migracji dla Płocka w tym okresie pozostało ujemne i wyniosło -402. Zarówno wśród ludności napływowej jak i odpływowej dominowały kobiety, stanowiąc odpowiednio 57,3% i 51,9% ogółu.

W Płocku przede wszystkim mamy do czynienia z migracjami wewnętrznymi. W 2019 r. saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały było również ujemne i wyniosło -419.

W 2018 r. ponad 70% migrantów przybyłych do Płocka przeniosło się ze wsi. Podobna sytuacja miała miejsce wśród osób opuszczających Płock, ponieważ ponad 60% jako nowe miejsce

zamieszkania wybrała wieś. Odpływ ludności z Płocka na tereny wiejskie był większy niż napływ, przez co wskaźnik przyjął wartość ujemną sięgającą -195. Podobna sytuacja, choć na nieco mniejszą skalę, miała miejsce w przypadku migracji pomiędzy Płockiem a innymi miastami w Polsce. Liczba osób przybyłych była mniejsza niż opuszczających Płock, co spowodowało, iż ogólne saldo migracji z miastami było ujemne i wyniosło -217. Najwięcej przemieszczeń miało miejsce w granicach województwa mazowieckiego – zarówno w napływie jak i w odpływie stanowiły one około 80%. W obu przypadkach dominującym kierunkiem była wieś.

Tabela 1.3: Wybrane dane demograficzne miast o porównywalnej do Płocka wielkości

Miasto	Dąbrowa Górnicza	Gorzów Wielkopolski	Elbląg	Płock	Wałbrzych	Włocławek
Liczba ludności	119 373	123 609	119 317	119 425	111 356	109 883
Przyrost naturalny	-545	-354	-410	-248	-916	-470
Ogólne saldo migracji stałej	-412	-246	-377	-402	-352	-530

Źródło: GUS, Baza Demografia, stan na 31.12.2019 r.

W badaniach prof. Przemysława Śleszyńskiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, definiujących dzienny system miejski w strukturze osadniczej Polski, znajdujemy potwierdzenie oddziaływania miasta Płocka i skalę ciężarów poszczególnych ośrodków miejskich w przestrzeni kraju.

Ilustracja 1.4: Delimitacja regionów funkcjonalnych według prof. P. Śleszyńskiego

REGION OBIEKTYWNY - DZIENNY SYSTEM MIEJSKI

Delimitacja regionów funkcjonalnych metodą Dacey-Nystuena
(Śleszyński 2014)

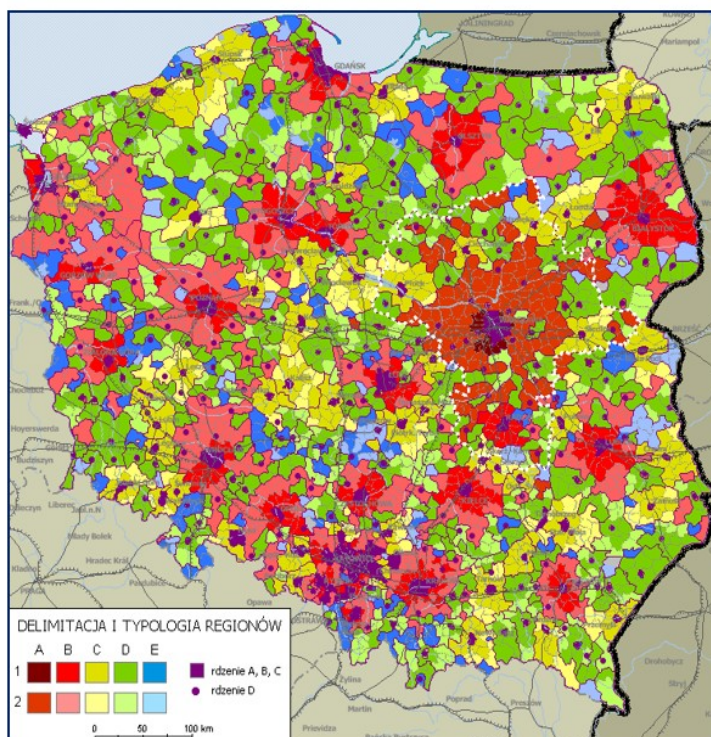
Oznaczenia:

Hierarchia:

- A – stołeczny
- B – regionalny
- C – subregionalny
- D – lokalny
- E – wiejski

Natężenie oddziaływania:

- 1 – silne przyjazdy z i wyjazdy do ośrodka miejskiego
- 2 – silne wyjazdy do ośrodka miejskiego

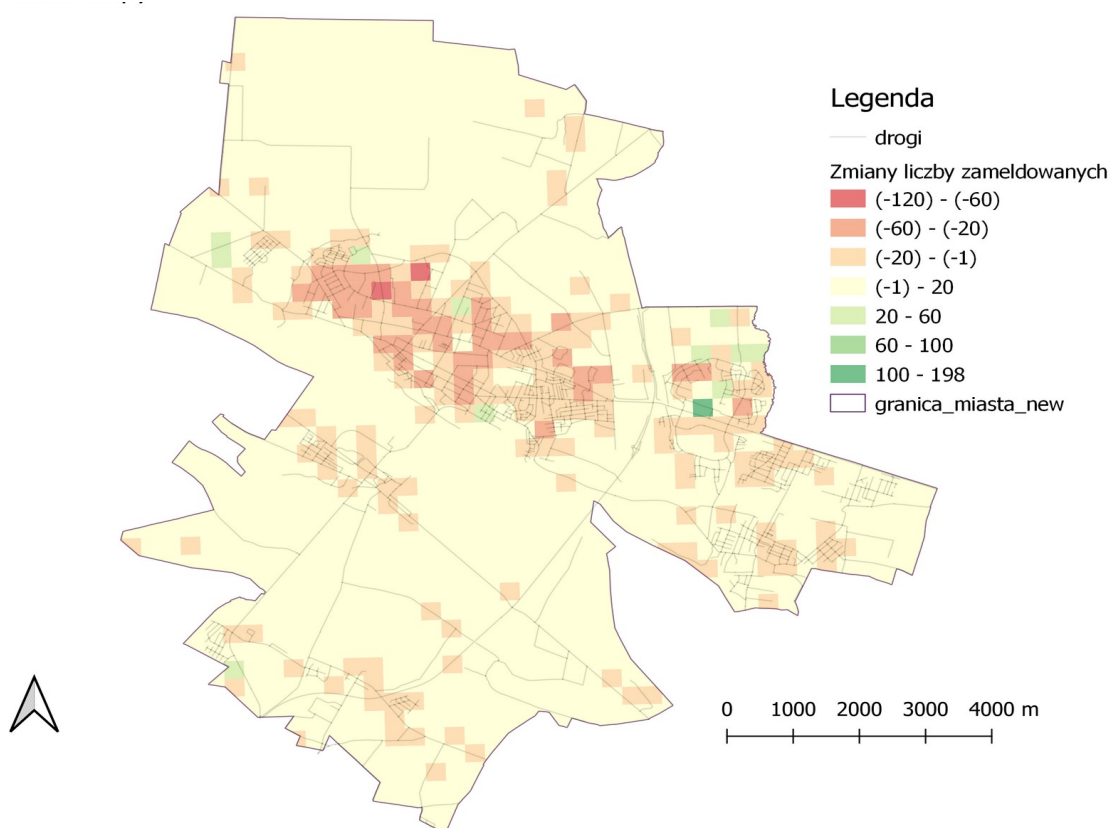

Źródło: Prezentacja prof. P. Śleszyńskiego na konferencji zorganizowanej przez Związek Miast Polskich w kwietniu 2019 r.

Ze względu na odległość jednostki położone w pobliżu Płocka są pozornie atrakcyjne dla opuszczających miasto – zmieniając warunki życia, zachowują dostęp do dóbr i usług, jakie oferuje miasto. Jednocześnie proces suburbanizacji niesie ze sobą niekorzystne konsekwencje

dla funkcjonowania miasta poprzez np. zjawisko „drenażu mieszkańców”, zmniejszenie bazy podatkowej czy zwiększenie skali codziennych dojazdów. Brak sprawności świadczenia usług transportu publicznego w gminach i powiatach wokół Płocka sprawił, iż ludność, aby dojechać do miasta, korzysta przede wszystkim z własnych samochodów osobowych. Przyczynia się tym samym do obciążenia ulic miasta, powodując jednocześnie zwiększenie liczby aut parkujących na ulicach.

Ilustracja 1.5: Zmiana liczby ludności na terenie Płocka pomiędzy styczniem 2019 r. i styczniem 2020 r. w uproszczeniu – układ siatki mapy

Źródło: Wydział Rozwoju i Polityki Gospodarczej Miasta Urzędu Miasta Płocka, opracowanie własne